

later

word

ik

kinder-
boeken-
schrijfster

Een ontdekkingsreis van
Lila Shu en Johan Kramer

Annie MG Schmidt

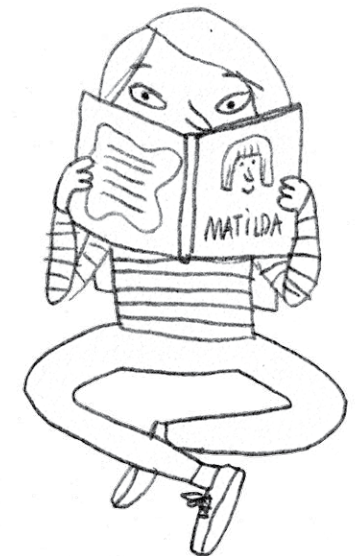
Roald Dahl

Er was eens een meisje die verhalen schreef als alle andere kinderen van haar leeftijd al lang lagen te slapen. Dat meisje is m'n jongste dochter. Ze heet Lila Shu. Haar favoriete schrijfplek is het bed. Lila (ik laat Shu even weg nu, dat doet ze zelf ook!) is 11 jaar en we houden allebei heel erg van verhalen. Eerst lezen we ze samen. Vooral die van Roald Dahl. Dat is een beroemde Engelse schrijver die niet meer leeft. Op de vorige pagina zie je 'm zitten in z'n schrijfstoel. Hij had achter in z'n tuin een eigen huisje waar niemand mocht komen. Meneer Dahl schreef daar het favoriete verhaal van Lila: Matilda. Heb je dat al gelezen? Misschien ken je ook andere boeken van hem zoals de GVR, de Reuzenperzik, de fantastische Meneer Vos en Sjakie en de Chocoladefabriek. Roald Dahl was zelf trouwens dol op chocola. Hij at elke dag een hele grote reep. Zou je daar goed van gaan schrijven? Terug naar de slaapkamer van Lila. Het voorlezen hield op een dag op en Lila ging zelf boeken lezen. Op een avond, toen Lila net zelf aan een verhaal begon te schrijven over een hondje dat ontvoerd werd vroeg ze me: 'hoe wordt je eigenlijk kinderboekenschrijfster?'. Om daar een goed antwoord op te krijgen, pakten we de 10 favoriete Nederlandse boeken van Lila uit de kast. Toevallig (?) geschreven door allemaal vrouwen. We maakten een plan: laten we

proberen bij alle tien op bezoek te gaan. Dan zou Lila die vraag stellen (en nog 19 andere!) en ik de foto's maken. Lila ging meteen aan een vragenlijstje werken. Al snel had ze hele leuke vragen zoals 'snoep je veel tijdens het schrijven?', 'schreef je vroeger ook al?' en 'wordt je er rijk van?'. Ik zelf moest denken aan foto's van schrijvers uit mijn tijd, zoals Annie MG Schmidt (van Minoes) en Astrid Lindgren (van Pippi Langkous) achter haar typemachine* (oh ja, als je een sterretje ziet, kun je achterin opzoeken wat dit moeilijke woord betekent)! Het afspreken kostte hier en daar wat moeite, want schrijvers zijn druk met schrijven, maar het lukte.

Zo begon onze ontdekkingsreis naar de schrijfplekken van de leukste 10 kinderboekenschrijvers van Nederland. Pak je pen en ga mee!

Johan Kramer

1. Enne Koens
2. Janneke Schotveld
3. Suzanne buis
4. Annet Huizing
5. Manon Sikkkel
6. Yvonne jagten berg
7. Marjon hoffman
8. Anke Kranedonk
9. Anna wolfz
- 10. Tosca Menten

Lila Shu

“Een schilderij
staat stil.
Een verhaal is
op elke bladzijde
anders”

Enne Koens

Schrijver van tot nu toe 4 boeken (en best veel toneelstukken)
zoals *Sammie en Opa*, *Vogel & Hotel Humus*.

Waar schrijf je?

Ik heb het liefst geen vaste plek. De ene dag in de bibliotheek, de andere dag in de trein. Als ik thuis schrijf, doe ik dat heel vaak in bed. Als de kinderen dan naar school gaan, ga ik om 9 uur weer terug naar de slaapkamer om te schrijven.

Wanneer wist je dat je kinderboekenschrijfter wilde worden?

Toen ik zes jaar was, wist ik dat echt zeker. Ik wilde Astrid Lindgren worden. Eenmaal ouder kwamen er andere dingen. Ik ging de toneelschool doen om actrice te worden. Dat vond ik toch niet leuk, want

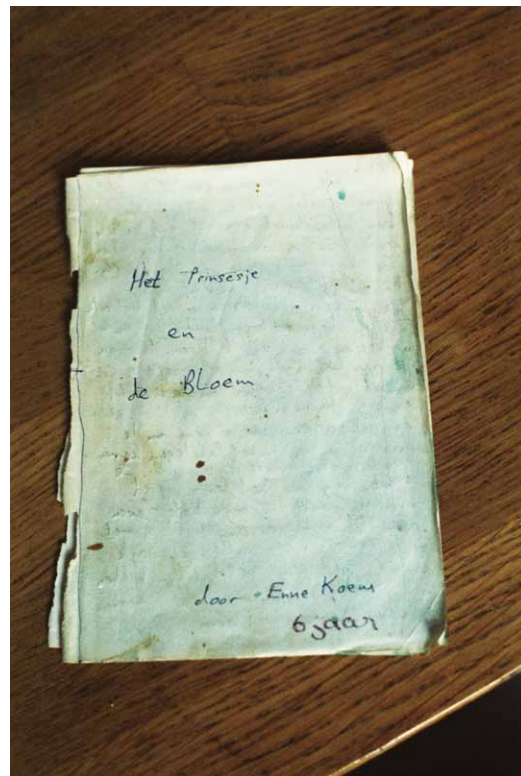
ik moest heel veel auditie doen en thuis zitten. Vervolgens dacht ik: 'ik word schrijver. Ik begon met toneelstukken en later kwamen boeken.

Schreef je als kind ook al verhalen?

Ja, ik had wel honderd van die schriftjes met verhalen zonder einde, over giftige bloemen, prinsessen, prinsen en paarden. Een van m'n eerste verhalen ging over m'n eerste keer in een vliegtuig.

Kun je je eigen handschrift lezen?

Ja

Hoe kom je aan ideeën?

Vaak door mijn familie. Mijn zoon had altijd hele slechte rapporten in het begin van de lagere school en dat vond hij heel erg. Toen ging ik een boek schrijven over een jongetje met verschrikkelijk slechte rapporten en dat is Sammie en Opa geworden. Dat is een boek dat vertelt dat het niet zo erg is om slechte rapporten te hebben. En de opa in het verhaal lijkt weer op mijn opa vroeger.

De eerste verhalen die Enne ooit schreef bewaart ze op zolder

Hoe maak je een verhaal een goed verhaal?

Je moet een hoofdpersoon hebben. Of twee. En die moeten iets willen.

Als je daarmee begint, is het eigenlijk al een verhaal. Het beste is als dat willen niet meteen lukt. Een verhaal ontwikkelt zich in tijd. Een schilderij staat stil. Een verhaal is op elke bladzijde anders.

Janneke Schotveld

Schrijver van 15 boeken zoals *Superjuffie*,
de flat van Fatima en *Zwerfkind van adel*.

Waar schrijf je?

In mijn groene werkhuisje op wielen. Die staat in de tuin.

Wanneer wist je dat je kinderboekenschrijfter wilde worden?

Dat heeft heel erg lang geduurd. Ik wilde eerst dierenarts worden, maar ik werd juf. Een kleine tien jaar geleden dacht ik opeens: 'al dat geschrijf van mij, misschien moest ik daar iets mee doen'.

Schreef je als kind ook al verhalen?

Ik schreef de hele dag. Van alles. Dozen vol. Ik had een buurmeisje Tanneke (rijmt op Janneke!). Op het balkon stond een prullebak, maar dat was onze brievenbus. We schreven elkaar elke dag en we maakten samen ook kranten, tijdschriften en dagboeken, echt van alles.

Super leuke roze laarzen
heeft Janneke!

“Als ik rare dingen in de krant lees, stop ik die in een pot om ooit een verhaal van te maken.”

Hoe kom je aan ideeën?

Goed opletten de hele dag. Ik haal ze overal vandaan. Dingetjes die ik meemaak. Als ik iets in de krant lees of in de trein zit en een gesprek afluister of iets in de film zie.

Verdien je met schrijven veel geld?

Word geen schrijver als je rijk wilt worden. Het gaat goed hoor, ik mag niet klagen. Ik verdien niet veel geld, maar ik vind het wel zo leuk dat ik dat er graag voor over heb.

Heb je soms geen ideeën voor een verhaal?

Ik heb nooit geen ideeën, maar heb wel 'ns geen idee hoe het verder moet. Dan zit ik hier en staar naar de tuin van de burens.

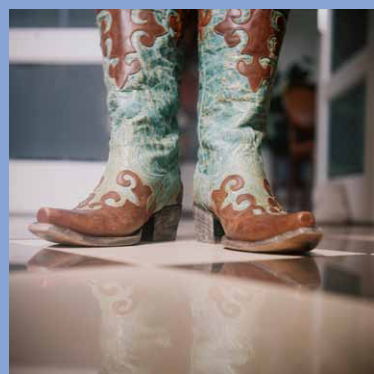
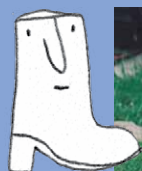

Ga je beter schrijven met laarzen?

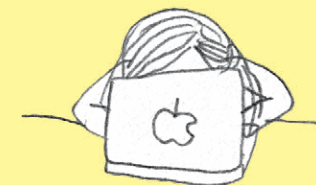
Wat voor schoenen heb jij aan als je schrijft? Ik meestal geen...want ik heb blote voeten als ik in bed schrijf. Tijdens mijn bezoeken ontdekte ik dat veel schrijvers laarzen droegen. Vaak met gekke kleuren. Is dat het geheim van goed kunnen schrijven? Of zijn gym schoenen of sandalen fijner?

Hoe zit dat bij jou? Maak thuis een foto van jouw laarzen (regenlaarzen of voetbalschoenen mogen ook natuurlijk) en plak die in het speciale vakje...

Succes Lila

Eten schrijvers veel snoep tijdens het schrijven?

Tosca Menten
ik drink alleen thee.

Suzanne Buis
ik vergeet altijd te eten als ik aan het schrijven ben.

Janneke Schotveld
Nee, wel veel thee en koffie. Ik doe tandenstoken, dan zit ik met die stokjes tussen m'n tanden.

Anke Kranendonk
dropjes (maar niet teveel!)

Manon Sikkel
Nee, ik eet niks bij het schrijven.

Annet Huizing
Vooral chocola en cranberries.

Marjon Hoffman
Ik eet nooit zoveel tijdens het schrijven omdat m'n toetsen dan vies worden. Ik drink wel veel cappuccinos!

Yvonne Jagtenberg
Nee, ik houd erg van koffie en van lekkere boterhammen met geitenkaas en een tomaatje erop. En ok, af en toe een stukje chocola.

Enne Koens
Ik snoep niet maar ik ken een schrijver die de hele dag snoept en kopjes koffie drinkt.

Anna Woltz
Nee, maar wel rauwe stronkjes witlof (Lila vindt dat zelf niet heel erg chill) en noten.

Suzanne Buis

Schrijver van minstens 20 boeken, waaronder de Floortje-serie en de boeken over Lizzy.

Wanneer wist je dat je kinderboekenschrijver wilde worden?

Ik wilde altijd al schrijver worden, maar vroeger dacht ik dat je daar heel oud voor moest zijn, met grijs haar enzo. Toen werd het dierenarts. Tot ik bij een open dag was, waar ze een dode hond open sneden. Dat was het moment dat ik ontdekte dat je als dierenarts alleen maar zieke dieren tegenkomt.

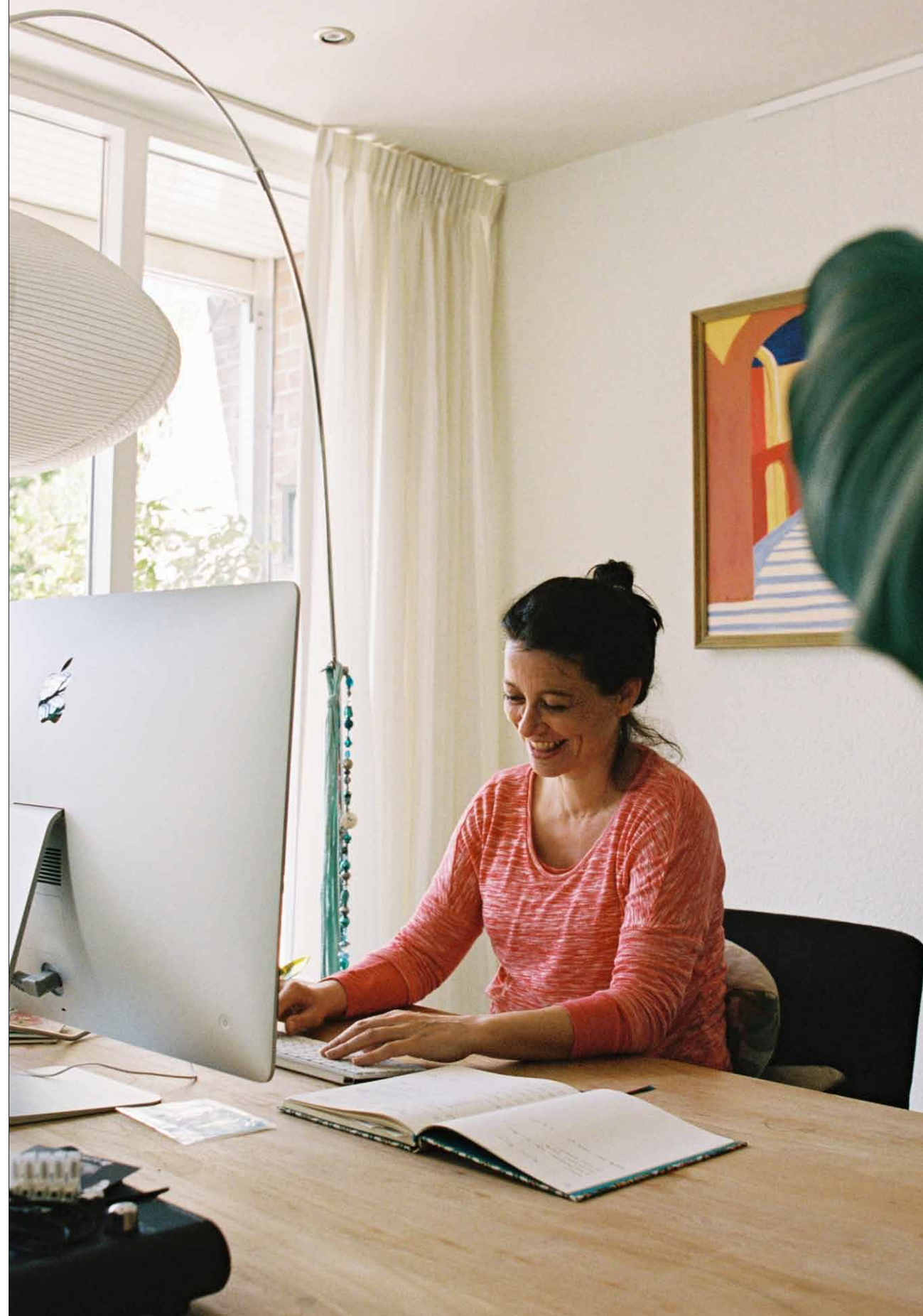
Op m'n 26ste kwam m'n eerste boek in de winkel en toen wist ik het zeker.

Schreef je als kind ook al verhalen?

Ja, ik probeerde verhalen te verzinnen waar kinderen iets moesten oplossen -zoals in de De Vijf serie - en er moesten natuurlijk dieren in voorkomen.

Wat is je eerste verhaal?

Het ging over een hotel en daar werden sieraden gestolen. Ze dachten dat het personeel het had gedaan, maar het bleek een ekster te zijn. Daar had ik zelf een boek van gemaakt, een voorkant getekend en toen heb ik 'm later aan m'n tante gegeven...

*“Ik wilde altijd al schrijver worden,
maar vroeger dacht ik dat je daar
heel oud voor moest zijn”*

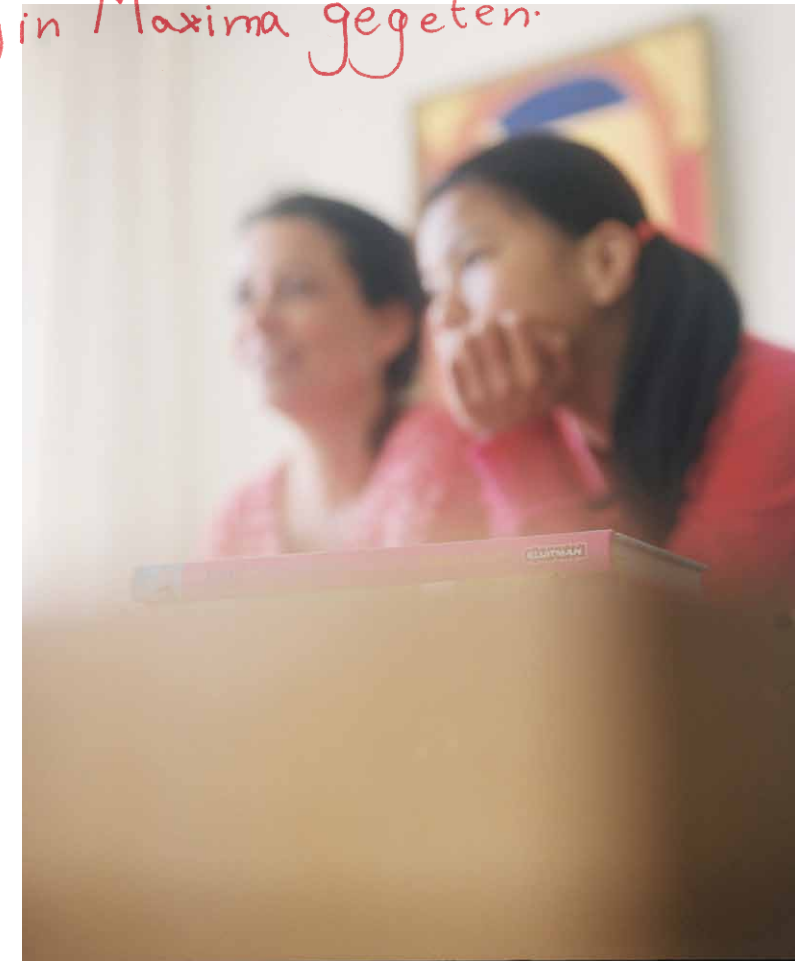
Wat is jouw eigen lievelingskinderboek?

Maltida van Roald Dahl. Toen ik dat voor het eerst las, ontdekte ik voor het eerst dat er ook echt rotouders kunnen zijn. Dat had ik nog nooit bedacht. Ik vind het altijd interessant als je echt gaat meeleven in een boek. Eigenlijk is niets te gek. Als ik nu de boeken van Roald Dahl lees, denk ik elke keer dat mijn verhalen ook weer gekker kunnen.

Hoe kom je aan ideeën?

Ik hou er van om dingen te verzinnen. Wat echt gebeurt is meestal best saai. Schrijven gaat eigenlijk heel erg over dagdromen.

*Suzanne heeft een keer
met Koningin Maxima gegeten.*

“Als je schrijver wilt worden, moet je eerst je schrijfspieren trainen”

Annet Huizing

Schrijver van 2 boeken: *Het BomenBloemenBeestenBuitenboek* van Karsten en Roos en *Hoe ik per ongeluk een boek schreef* (won ze een zilveren griffel voor!!!)

Waar schrijf je?

In m'n schrijfkamer, in de trein of op het terras van m'n woonboot.

Wanneer wist je dat je kinderboekenschrijfster wilde worden?

Eigenlijk pas toen ik het boek 'Hoe ik per ongeluk een boek schreef'. Ik kreeg zulke goede reacties op het boek. Op een dag zei ik tegen een vriendin dat ik misschien maar kinderboekenschrijfster moest worden en toen antwoordde ze 'volgens mij ben je 't al'.

Wat wilde je vroeger worden?

Ik had geen idee. Ik heb eerst psychologie* gestudeerd, maar ging werken als kok. Daarna ben ik onderzoeker geweest en op een gegeven moment ben ik gaan schrijven.

Schreef je als kind ook al verhalen?

Nee, alleen als het moest. Een opstel maken vond ik vreselijk.

Hoe kom je aan ideeën?

Het zijn vaak beelden die ik opsla. Mijn hoofdpersoon in het boek heeft twee katten. Ik fietste een keer langs een huis en zag een meneer voor een raam staan met in de vensterbank een hele dikke kat die hij aan het aaien was. Zo'n grappig beeld onthoud ik en gebruik ik dan in m'n verhaal.

Ideeën komen van alle kanten.

Hier heb ik heel veel cranberry's en chocola gegeten.

Heb je tips voor kinderen die schrijver willen worden?

Je moet niet meteen proberen een boek te schrijven. Leer eerst om je gedachten en gevoelens onder woorden te brengen. Dat doe je dan in kleine verhalen. Eerst maar 'ns je schrijfspieren trainen zeg ik altijd.

Heb je soms geen ideeën voor een verhaal?

Ik begin pas te schrijven als ik een goed idee heb. Als ik tijdens het schrijven het even niet weet, ga ik wat anders doen en dan komen meestal de ideeën van zelf. Soms ben ik wel 'ns bang dat er geen idee meer komt. Help.

Kun je je eigen handschrift lezen?

Ja, meestal wel, soms niet helemaal. En jij?

Juf zegt de hele tijd dat ik netter moet schrijven, maar dat lukt niet altijd.

Manon Sikkel

Schrijver van 14 kinderboeken zoals *Izzy Love*, *Elvis Watt* en *Slimpie Dimpie Wonderkind*.

Waar schrijf je?

Met een laptop kun je overal werken. In de trein, aan de keukentafel van m'n boerderij of gewoon aan deze eettafel thuis.

Wat wilde je vroeger worden?

Ik wilde graag bij het toneel. Toch ben ik journalist geworden en uiteindelijk schrijver. Eigenlijk gaan al die beroepen over verhalen vertellen. Daar ben ik m'n hele leven al mee bezig. Ik houd heel erg van verhalen.

Wanneer wist je dat je kinderboekenschrijfster wilde worden?

Ik ben het eigenlijk per ongeluk geworden. Ik wilde één boek schrijven en dan weer gewoon journalist worden. Met het eerste boek won ik meteen twee prijzen en toen zei m'n uitgever dat ik er nog eentje moest schrijven.

Schreef je als kind ook al verhalen?

M'n allereerste verhaal schreef ik toen ik zeven was. Er was een verhalenwedstrijd op school. Ik zat bij de laatste twee. Die twee verhalen werden in de gang gehangen. Toen ik voor het andere verhaal stond, vond ik die zo goed. Dat verhaal heette 'Dwarrelende sneeuwvlokjes'. Dat vond ik zo goed verzonnen, terwijl mijn verhaal 'Dood konijn' heette. Tot m'n verbazing won mijn verhaal, Vanaf dat moment heb ik altijd verhalen geschreven, maar nooit gedacht dat ik schrijver wilde worden.

Hoe kom je aan ideeën?

Soms hoor ik dingen die echt gebeurd zijn en zo gek zijn dat niemand ze kan verzinnen. Zoals in mijn boek 'Is liefde besmettelijk'. Er komt een man in voor met de naam Jack Muesli (een vriend van m'n vader had die achternaam). Terwijl ik bezig was met een boek, hoorde ik van een vriendin zo'n afschuwelijk verhaal. Een man was aan het grasmaaien en maaide al z'n tenen er af. Dus in dat verhaal heeft die Jack Muesli geen tenen.....

Toen ik elf was ging ik met mijn ouders naar een naturisteneiland. Dat is een eiland waar alle mensen in hun blootje lopen. Dat was m'n allermeeest-afschuwelijkste vakantie ooit, want je wilt als meisje van 11 niet op een eiland vol blote mensen zijn en helemaal niet met je vader en moeder. Dat verhaal heb ik ook in één van m'n boeken gestopt.

Maar er zit ook heel verstoppt in m'n hoofd. Ik denk dat ik meer ideeën heb dan ik ooit kan opschrijven.

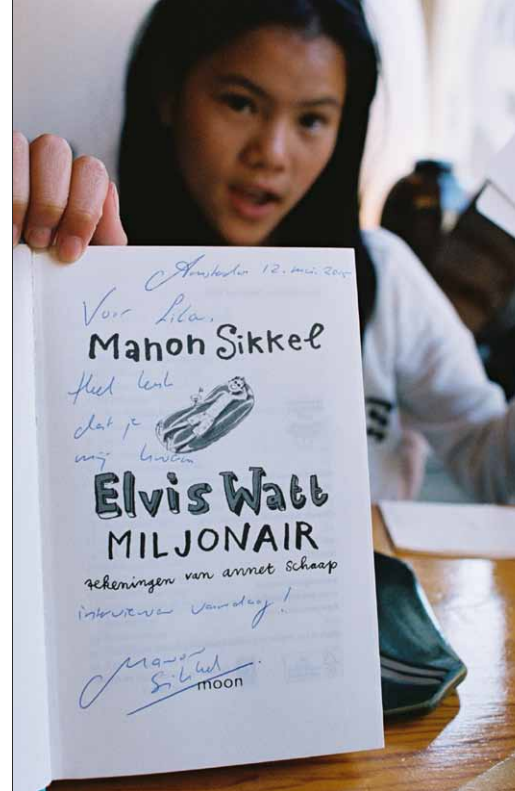
Verdien je met schrijven veel geld?

Nu wel. De meeste schrijvers in Nederland kunnen niet leven van alleen maar schrijven. Er zijn ongeveer tien die dat wel kunnen. Terwijl we nu praten, verdient ik geld. Er zijn overal in Nederland boekwinkels waar misschien nu wel een boek van mij wordt verkocht.

“Ik denk dat ik meer ideeën in mijn hoofd heb dan ik ooit kan opschrijven”

Manon, kan Super lang door praten.

Wat is het gekste woord dat je ooit hebt geschreven?

Krukaspoelie

het betekent iets in een auto en als het stuk is, is dat heel duur.

Manon Sikkel

Dwergtoerist

het betekent een jongen die heel klein is.

Anna Woltz

Krokodillendrol

het betekent je weet wel

Enne Koens

Krukaspoelie

het betekent iets in een auto en als het stuk is, is dat heel duur.

Manon Sikkel

Dwergtoerist

het betekent een jongen die heel klein is.

Anna Woltz

Krokodillendrol

het betekent je weet wel

Enne Koens

Friebelsepiewiepfutbollen

het betekent niks maar is wel grappig.

Tosca Menten

Hippopotomonstrosesquippedaliofobie

het betekent angst voor lange woorden.

Marjon Hoffman

Katjelaam

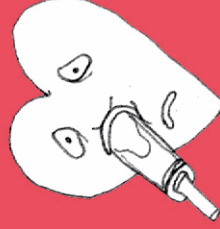
het betekent een beetje dronken

Annet Huizing

Hydraulische liefdesverdrietverwijdermachine

het betekent iets met water en dat tweede woord snap je wel.

Janneke Schotveld

Vrotje

het betekent leeggelopen ballonetje

Yvonne Jagtenberg

Bubbelbilboer

het betekent een herrieachtige scheet.

Suzanne Buis

Gespleten dropmatje

het is volgens haar een metafoor... wat is dat?!

Mijn gekste woord is.....

Volgens mij vonden de schrijvers dit de leukste vraag van het interview.

Ze moesten er steeds heel erg om lachen en gingen meteen het opzoeken in 1 van hun boeken. Ik vraag het ook aan jou, hieronder heb je heel veel ruimte om wel tien gekke zelfverzonnen woorden op te schrijven. Succes Lila!

Yvonne Jagtenberg

Schrijver & tekenaar van (tot nu toe) 20 boeken
waaronder de *Balotje* serie (die Lila allemaal verslonden heeft),
Een bijzondere dag, *Arno en Hondje**, de enige echte.

“Als kind dacht ik
‘wat lijkt het me fijn
om kinderboeken-
schrijver te zijn”

Waar schrijf je?

In m’n werkkamer, aan de keukentafel of in m’n atelier* in Arnhem.

Ik maak me wel altijd op. Lippenstif. Oogschaduw. Ondanks dat meestal niemand me ziet. Ik zit rechtop en wil echt actief zijn, anders wordt het een soort woordenpoepen*.

Wanneer wist je dat je kinderboekenschrijfster wilde worden?

Als ik vroeger vanuit bed naar mijn boekenkast keek, dacht ik ‘wat lijkt het me fijn om kinderboekenschrijver te zijn’. Maar dat durfde ik tegen niemand te

zeggen. Als ze op school vroegen wat ik wilde worden, zei ik to-neelspeler”.

Schreef je als kind ook al verhalen?

“Ik tekende de kinderen uit m’n klas en maakte dan van die ballonnetjes er bij, van wat ze dan dachten of vonden. Van alles dat ik om me heen zag, maakte ik een verhaaltje van en dat doe ik nu nog steeds.

Hoe kom je aan ideeën?

Eigenlijk komen alle dingen waar ik over schrijf uit m’n omgeving. Als ik bijvoorbeeld boodschappen doe en ik zie een jongetje dat

z'n jas verkeerd om aan heeft met z'n kapuchon aan de voorkant. Dan verzin ik een verhaal over een jongetje dat niet gezien wil worden

Ik had ooit een verhaal geschreven over een monstertje dat niet eng genoeg was. Toen vroeg een uitgever uit Japan of ik er een prentenboek van wilde maken. Ze wilden wel een ander verhaal. In diezelfde week gingen we naar de Efteling*. Daar zei m'n dochter toen ze ergens niet in mocht: 'ik ben overal te klein voor'. Dat bracht me op een idee. Het idee dat een monster overal te klein voor is vond ik super. Iedereen vindt het monstertje schattig en dat wil hij natuurlijk niet zeker niet als je zeven grote broers die gruwelijk zijn.

Hij heette ooit Harige Harry, maar dat was geen goeie naam voor in Japan. Toen heeft m'n dochter ook nog z'n naam bedacht: Motta. Nou zei m'n dochter 'daar wil ik wel geld voor'. Zo werken we net als jij met je vader ook een beetje samen....

Motta het monster

Bay is super
lief maar laat
soms een paar
scheetjes.

Lievelings
club van Papa

Op een dag in Londen

Een verhaal van Lila Shu.

De meeste schrijvers vertelden het me al.
De mooiste verhalen maak je zelf mee.
Dat ontdekte ik in Londen.

tekeningen
Maria Walnut

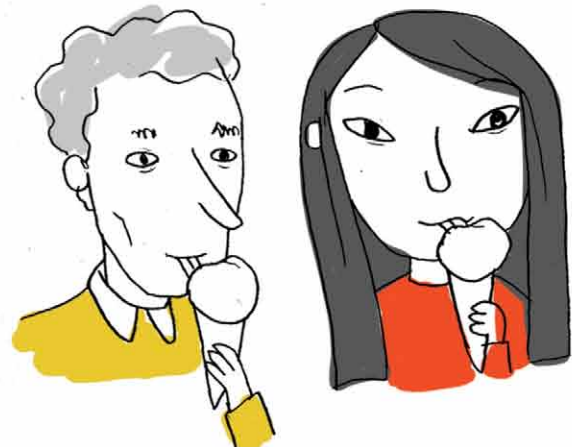
Papa en ik zaten in Hyde Park een ijsje te eten. We keken naar een dik jongetje. Hij stond aan de rand van het water en stuurde met een afstandsbediening z'n speelgoedauto langs een paar eenden.

Kletsnat stond de dunne, oude man nog na te bibberen. M'n vader praatte even met 'm. Het jongetje keek niet om naar z'n opa.

"Hij doet het niet...
m'n telefoon
is kapot!"

Toen we wegliepen, vertelde Papa dat hij hun geld wilde geven voor een taxi, maar het een beetje genant vond dit aan te bieden.

Opeens gleed de auto in het meer.
Het jongetje holde het ondiepe water in om 'm er uit te pakken...

We keken nog een keer om...

We zagen toen het jongetje en z'n opa staan bij de parkeerplaats even verder. Ze deden de deur open van een enorm grote luxe auto. Een Rolls Royce waren kennelijk heel erg rijk.

Trillend deed de oude man z'n jasje in de achterbak en het verwende jongetje stapte chagarijg met z'n overladen telefoon in.

maar gleed uit.

Een oude man keek op en rende in paniek naar hem toe. Opa. Hij stapte in het water en probeerde het jongetje omhoog te trekken.

Het lukte niet. Opa gleed ook uit en daar zaten ze allebei in het water.

M'n vader en een andere man renden er heen om beiden uit het water te halen.

Wij moesten heel erg lachen en Papa was blij dat hij geen geld had aangeboden.

Ik wist meteen dat hier een prachtig verhaal in zat.

Ga ook 'ns in het park zitten. Wedden dat je zo een verhaal te pakken hebt?

“Als je binnen vijf regels kan vertellen waar je verhaal overgaat, dan zit je goed”

Marjon Hoffman

Schrijfster van 32 (tot nu toe) boeken waaronder De Boskamp's, alle Floor boeken en Mamma Mia Maffia.

Waar schrijf je?

Meestal zit ik op de bank met een deken over m'n benen en dan m'n laptop er op. Het liefst in het donker, zonder geluid zodat ik goed kan nadenken over wat ik aan het schrijven ben. Zo kom ik echt even in de wereld die ik verzonnen heb.

Wat wilde je vroeger worden?

Vroeger wilde ik in de reclame werken. Ik zag iemand met een turquoise* auto en die vond ik super mooi. Toen vroeg ik: 'wat doet die man voor werk?' Hij bleek in de reclame te werken en dat leek me toen ook wel wat.

Schreef je als kind ook al verhalen?

Als kind schreef ik altijd verhalen en liedjes. M'n vader draaide jazz muziek en daar probeerde ik teksten voor te schrijven. Ik nam een musical met vriendinnen op en ik schreef radioshow's die nooit werden uitgezonden”.

Wanneer wist je dat je kinderboekenschrijfster wilde worden?

Eigenlijk toen ik op de grafische school* zat. Daar moest ik heel veel tekenen. M'n plan was om kleurboeken te maken. Dat heb ik een aantal keren geprobeerd, maar elke keer werden die tekeningen afgekeurd. De leraren vonden ze niet leuk genoeg.

Toen ik ging schrijven, was Floor m'n eerste verhaal. Dat was veel meer tekst en minder tekeningen. Iedereen vond de tekst super, maar voor de tekeningen vroegen ze iemand anders."

Verdien je met schrijven veel geld?

Je verdient pas geld als je meerdere boeken hebt geschreven. Er zijn in Nederland zo'n tien kinderboekenschrijvers die er echt goed van kunnen lezen. En daaronder zo'n dertig die er redelijk van leven, maar het is geen vetpot*.

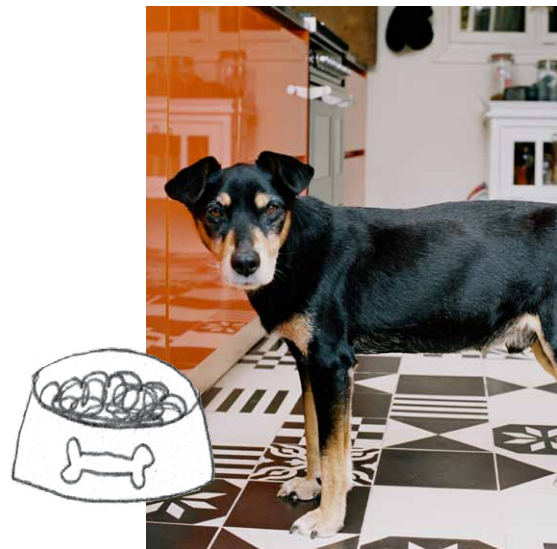
Marjon woont naast een
tennisbaan en hoorje:

Pokkkkkkkkkkkkkkkkk
(geluid tennisball!)

Heb je soms geen ideeën voor een verhaal?

Ja, er zijn periodes dat ik echt denk pfff. Dan heb ik geen inspiratie, maar vaak komt het doordat ik veel aan mijn hoofd heb, andere dingen. Als dat wegvalt, gaat het beter. Vaak moet je even rust hebben om een idee te bedenken.

Anke Kranendonk

Schrijver van meer dan 100 (!) boeken zoals Lynn, Kapitein Kees en Ik word nooit normaal.

Waar schrijf je?

Meestal boven op m'n werkkamer met die gele muren, het uitzicht op straat en twee volle boekenkasten. Soms bij een fraai tuindershuis* dat bij een prachtig groot wit huis staat van een oude mevrouw. En heel af en toe zelfs in een klooster. Daar is het stil en kan ik lekker opschieten. Niets leidt dan af.

Schreef je als kind ook al verhalen?

Ik was als kind niet zo'n verhalenschrijver. Een enkele keer schreef ik iets voor in de schoolkrant, maar daar moesten ze echt om zeuren.

Mijn droom was om toneelspeler te worden of bij het circus te gaan.

Schrijver zijn leek me een saai beroep.

Hoe kom je aan ideeën?

Als ik een wandelingetje maak in de duinen en alle honderden herten groet. Soms ook tijdens het zwemmen, het hardlopen of zelfs als ik gewoon de afwas sta te doen. Ik bewaar ook rare berichtjes uit de krant, zoals 'afgehakte duim gevonden in een zak spruitjes'. Die kan ik dan ooit 'ns in een verhaal gebruiken.

Eet je veel snoep tijdens het schrijven?

Drop. Na de lunch bij een pot thee vind ik dropjes heerlijk. Maar ik probeer het niet te vaak te doen, want mijn bloeddruk* vliegt omhoog. Dan voel ik me net een heimachine* achter de computer.

*'Schrijven leek me een saai beroep.
De hele dag maar stilzitten'*

Hoe maak je een verhaal een goed verhaal?

Een boek begint met iets wat mij raakt. Soms ben ik boos over iets. Of erg blij of heel verdrietig. Zo'n gevoel is een mooi begin van een verhaal. Ook schrijf ik best vaak over kinderen die niet lekker in hun vel zitten of niet begrepen worden op school. Daar wind ik me over op en probeer hun stem te zijn. Als je eenmaal begint te schrijven, volgt de rest vanzelf. Dan kom je van alles tegen waar je vantevoren niet aan had gedacht. Dat maakt schrijven zo leuk!

Hier ben ik niet in slaap gevallen, het was na het interview omdat het zo heet was!

Het einde is er al. Schrijf jij nu het begin?

[illegible]

A woman with long brown hair, wearing a red sweater, is sitting at a wooden desk in a home office. She is smiling and looking towards the camera. On the desk, there is a laptop on a stand, a white ceramic pitcher, and a tall glass vase filled with pink roses. To the left of the woman is a grey bookshelf filled with books, a small bust, and a green box. In the foreground, there is a dark wooden table with two large, ornate metal pots. The background is a plain white wall with a small framed picture and a red box.

[illegible]

“Toen ik twaalf was, wist ik dat ik boeken wilde schrijven. Ik had er helemaal niet over nagedacht of dat boeken voor kinderen of grote mensen moesten zijn, maar ja als je twaalf bent en je verzint een verhaal, dan wordt dat natuurlijk een kinderboek en dat vond ik zo leuk dat ik daar mee door ben gegaan”

Verdien je met schrijven veel geld?

Als je schrijver wordt, heb je van tevoren geen enkel idee hoeveel geld je gaat verdienen. Als je leraar wordt, kun je op internet zien hoeveel je dan gaat verdienen. Er zijn schrijvers die heel weinig verdienen en heel arm zijn en er zijn schrijvers die miljonair zijn. Ik zit er ergens tussenin. Ik verdien genoeg geld om van te kunnen leven. Ik had eigenlijk gedacht dat dit niet mogelijk zou zijn.

Typ je op de computer of schrijf je met de hand?

“Aantekeningen maak ik met de hand, maar het hele boek typ ik op de computer. Er heeft wel eens een kind tegen mij gezegd: dan ben je helemaal geen schrijfster, dan ben je een typster...”

Hoeveel handtekeningen heb je uitgedeeld?

Anna Woltz

Tienduizenden.

Manon Sikkel

Ik ben elk jaar op de Tina-dag. Dan sta ik de hele dag aan een stuk door handtekeningen te geven. Soms kan ik niet eens even naar de wc.

Janneke Schotveld

best veel

Annet Huizing

Veel en dat is heel raar.

Tosca Menten

Ik gok 20.000. Ik vraag me wel af wat die kinderen doen met de handtekeningen.

Suzanne Buis

Zoveel

Anke Kranendonk

Heel veel.

Marjon Hoffman

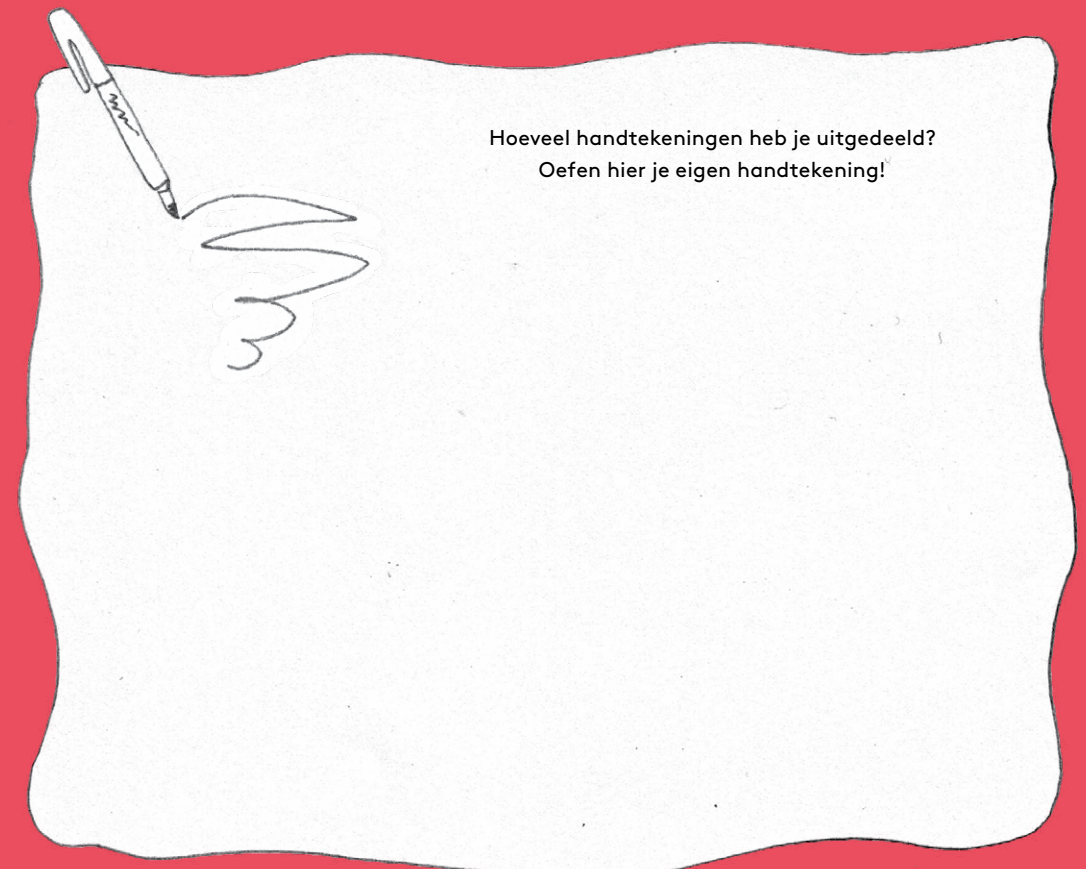
Soms wel 120 per dag (als ik vier klassen bezoek).

Enne Koens

heel veel

Yvonne Jagtenburg

geen idee, ik zet eigenlijk nooit een handtekening, ik maak meestal een tekeningetje. Dan vraag ik altijd aan kinderen welk dier ze leuk vinden en dan ga ik helemaal uit m'n bol en dat duurt dan weer veels te lang haha.

Tosca Menten

schrijver van 32 boeken, zoals o.a. Dummie de Mummie, De Wraak van Lorre, Juffrouw Pots en Dirkje Bakkes, Brandnetelspecialist.

Wanneer wist je dat je kinderboekenschrijfster wilde worden?

Dat was pas toen ik 38 jaar was. Best heel laat. Ik schreef altijd wel veel,

maar het was meer een hobby. Ik werkte als tekenjuf op een middelbare school.

Wat wilde je vroeger worden?

Dokter maar daar ben ik veel te onhandig voor. Dan geef je iedereen een verkeerde pil en gaat elke patient dood.

Schreef je als kind ook al verhalen?

Ik schreef altijd al. In de schoolkrant. Gedichten voor sinterklaas. Niet vier regels maar velletjes vol.

Wat is je eerste verhaal?

M'n allereerste verhaal ging over meisjes die wegwaaiden, omdat ze veels te dun waren. Dat tikte ik nog op een ouderwetse typemachine. De uitgever vond de fantasie super, maar het verhaal niet zo goed geschreven. Daarna heb ik een schrijfcursus gedaan en dat heeft me geholpen.

'Iedereen heeft een afwijking. Ik heb last van teveel fantasie.'

Waar schrijf je?

Boven in de kleinste kamer van het huis. Een kamer van twee bij twee meter, maar het is groot zat.

Hoe kom je aan ideeën?

Ik ga zitten en dan komt er wat.

Tosca's schrijfplek is heel klein!

Heb jij dat ook?

Soms heb ik wel een idee op school en dan wil ik het later opschrijven en dan weet ik het niet meer...

Dat snap ik, bij mij komt het vanzelf. Iedereen heeft een afwijking en bij mij is dat ik zoveel fantasie heb. Ik fantaseer over alles...

Heb je soms geen ideeën voor een verhaal?

Dat is het stomme van het beroep, als de fantasie even op is. Soms is dat omdat je moe bent of dat je iets anders aan je hoofd hebt.

Hoe bedenkt je een goede titel voor je boek?

Je gaat eerst een boek schrijven en langzaam ontdek je waar het echt over gaat. Die bedenkt je vaak halverwege, maar het blijft wel lastig.

Heb jij al titels voor je verhalen?

Nee, ik heb nog niets pfff

Heb je wat aan dit interview of is het precies hetzelfde als wat de andere schrijvers zeggen?

Nee, het is altijd anders...

Nou gelukkig.

De favoriete kinderboeken van:

Suzanne Buis
Matilda van Roald Dahl.

Annet Huizing
Emil van Astrid Lindgren.

Janneke Schotveld
Minoes van Annie M.G. Schmidt.

Tosca Menten
De Griezels van Roald Dahl.

Enne Koens
De gebroeders Leeuwenhart van Astrid Lindgren.

Marjon Hoffman
Nou moel van Veronica Hazelhoff.

Yvonne Jagtenberg
Karlsson van het dak van Astrid Lindgren.

Anke Kranendonk
Het waren verhalen over zielige kinderen en een ekster, maar ik kan alleen de plaatjes herinneren en niet de titel.

Anna Woltz
Het betoverde land achter de kleerkast van CS Lewis.

Manon Sikkel
Matilda van Roald Dahl

Lila Shu Kramer
Matilda van Roald Dahl en Dagboek van een muts van Rachel Renne Russell. (kan niet kiezen).

En die van jou?

Gevonden*!

*De uitleg over woorden met een sterretje.

Typemachine

Voorloper van de computer. Als je heel hard met je vinger op een toets drukt, kwam er een letter op papier. Onhandig ding.

Psychologie

Een studie waar je leert hoe mensen denken en doen. Best vaag.

Atelier

Zo noemen kunstenaars hun werkplek.

Woordenpoepen

Schrijven zonder te denken. Heb je vast veel papier voor nodig.

Efteling

Pretpark waar elk kind 3 x per jaar verplicht heen moet.

Turquoise

Dat krijg je als je lichtgroene en lichtblauwe verf bij elkaar gooit.

Grafische school

School na de middelbare school. Dus dat duurt nog wel even. Leer je een boekje zoals deze te maken.

Vetpot

Geen hele grote bak patat. Staat meestal het woord 'geen' voor. Betekent dan dat je niet rijk bent.

Tuindershuis

Huis van een tuinder. Logisch toch?

Bloeddruk

Als je heel veel drop eet, schiet die soms omhoog. Wist je dat we in Nederland elk jaar 32 miljoen kilo drop eten? Hoeveel eet jij daarvan?

Heimachine

Groot apparaat om palen in de grond mee te slaan. Een soort typemachine dus maar dan groter.

Na het 7e of 8ste bezoek zeiden Lila en ik tegen elkaar: volgens mij bestaan er geen onaardige kinderboekenschrijvers. Wat was het leuk om samen op pad te gaan. De reis er heen. Het huis zoeken. Het aanbellen. Zou ze wel thuis zijn? Welke vragen vindt ze het leukst? Heeft deze schrijver ook gekke laarzen aan? Zijn er ook weer echte, stenen of plastic honden in huis? En lukken de foto's wel? Ik fotografeerde alles nog met een hele oude camera waar een rolletje in moet (deden ze vroeger ook) waardoor je de foto's pas dagen later terug zag. Best spannend. De laatste foto was er altijd eentje met ons drieën, waar je mij in de spiegeling van de ruit ziet. Op de weg terug lekker samen eten (taart, sushi, poffertjes etc.), nog een keer het interview doornemen en thuis alles uitschrijven. Als je dit nu leest en je droomt van een heel ander beroep later, neem dan ook een van je ouders mee op onderzoek. Gewoon doen! En als je toevallig een meelezende ouder bent, dan besluit ik met de mooie woorden van de zanger Spinvis: erf de ogen van je kind en kijk er door!

Johan

Nu is het al weer afgelopen! Toen ik bij de eerste schrijfster op bezoek kwam vond ik het best spannend, maar bij de tiende ging het heel gemakkelijk. Ik heb wel veel van de schrijfsters geleerd over het schrijven, bijvoorbeeld dat je aan het begin al een einde moet verzinnen van je verhaal. De bezoeken waren altijd leuk. Best cool om mensen te interviewen. En er bestaan geen onaardige schrijfsters. Ik heb behalve veel tips ook 7 boeken gekregen, kaarten, handtekeningen, stickers, een boekje om in te schrijven en twee mokken. Ik denk dat ik geen kinderboekenschrijfster word, maar ga zeker door met schrijven. Het lijkt me wel een leuk beroep, maar ik vind hockeyster of mod-eontwerper ook supercool. Het leukste van verhalen schrijven vind ik dat je echte dingen in je verhalen kunt stoppen en daar van alles bij kan verzinnen!

Lila

Best wel veel tips voor kinderen die schrijver willen worden

TIP 1

Begin met het einde. Het is altijd een goed idee om te bedenken hoe je verhaal afloopt. Vinden ze de schat wel? Vangen ze de boef? Winnen ze de cup? Anders blijf je schrijven en weet je niet waar je heen gaat.

Suzanne Buis

TIP 2

Kijk heel goed om je heen. Schrijven gaat eigenlijk heel erg over kijken. Je ziet iets om je heen en daar ga je over schrijven.

TIP 3

Neem altijd een boekje mee! Daar schrijf je dan ideetjes in op.

Yvonne Jagtenberg

TIP 4

Heel veel lezen. Zo heb ik het schrijven ook geleerd. Er is wel een schrijversschool, maar de meeste schrijvers zijn daar helemaal niet naar toe geweest. Ze hebben gewoon heel veel boeken gelezen en stiekem afgekeken.

TIP 5

Heel veel schrijven. Schrijven is niet zo makkelijk. Er zijn op de wereld wel eens kinderen van 6 die al prachtig piano kunnen spelen, maar er is geen kind van die leeftijd die een boek kan

schrijven, dat bestaat gewoon niet. Je moet dus heel veel oefenen!

Anna Woltz

TIP 6

Je moet niet stoppen. Niet opeens met een ander verhaal verdergaan. (Oeps...dat doet Lila altijd).

TIP 7

Doe alsof je de hoofdpersoon bent. Dat helpt wel. Als je er 'zelf' in zit, wordt het verhaal steeds echter.

Tosca Menten

TIP 8

Verkleed je als je hoofdpersoon! Dit kan helpen je nog beter in hem of haar te verplaatsen. Doe een masker op, trek een jurk aan of zet een hoed op.

TIP 9

Houd van je personages! Als je dat doet, begrijp je ook waarom ze iets doen.

Anke Kranendonk

TIP 10

Je hoeft niet meteen een boek te schrijven!. Leer eerst om je gedachten en gevoelens onder woorden te brengen. Dat doe je

dan met kleine verhalen. Ik noem dat schrijfspieren trainen.

Annet Huizing

TIP 11

Heel veel oefenen! Ik vergelijk het altijd met sport. Zit je op een sport? (Lila antwoordt: hockey!) . Als je heel goed wilt worden in hockey, moet je eerst talent hebben. Ten tweede moet je heel veel oefenen. En het belangrijkste is: om echt goed te worden, moet je ook doorgaan als je niet zo'n zin meer hebt.

Manon Sikkel

TIP 12

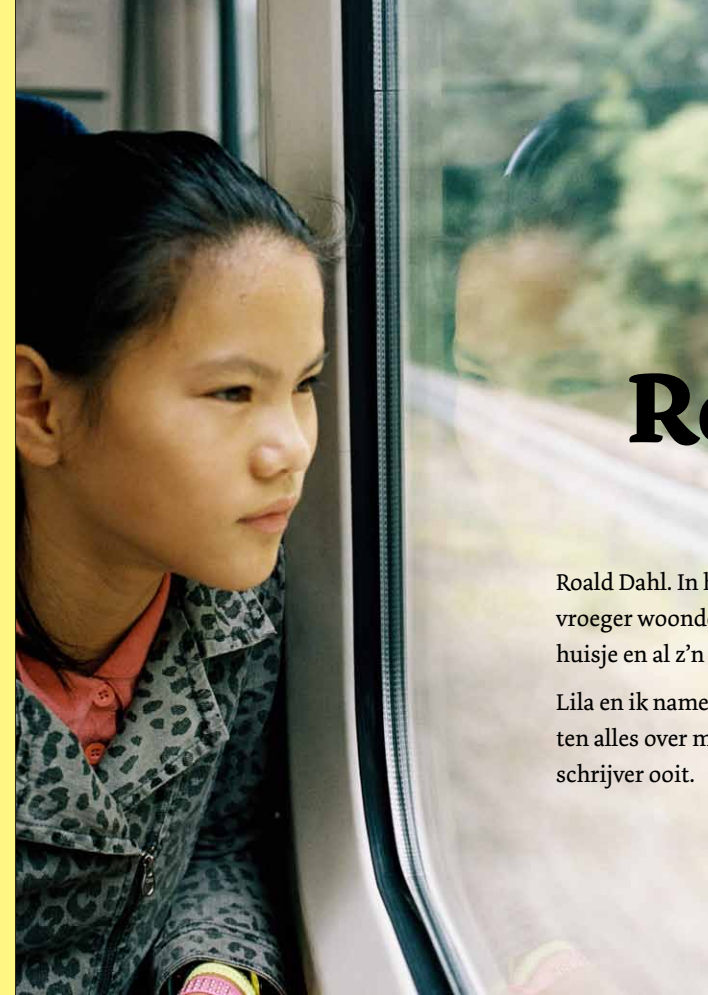
Maak iets nog leuker. Als je iets leuks mee maakt, kun je proberen het nog leuker te maken door het leuker op te schrijven.

Marjon Hoffman

TIP 13

Blijven zitten. Niet in de klas, maar op je stoel met je schrift. Veel schrijven. Veel lezen. Veel plezier!

Janneke Schotveld

Na onze 10 bezoeken, stond er nog 1 schrijver op onze verlanglijst:

Roald Dahl

Roald Dahl. In het dorpje Great Missenden waar hij vroeger woonde, staat zijn museum, met z'n schrijfhuisje en al z'n echte spullen.

Lila en ik namen de trein vanuit Londen en ontdekten alles over misschien wel de beste kinderboekschrijver ooit.

De lelijkste modewinkel van de wereld volgens Lila.

Door dit straatje liep de Grote Vriendelijke Reus (GVR).

Hier schreef Roald al z'n verhalen.

Dit is het museum.
De schilder op de trap leek een beetje op Roald.

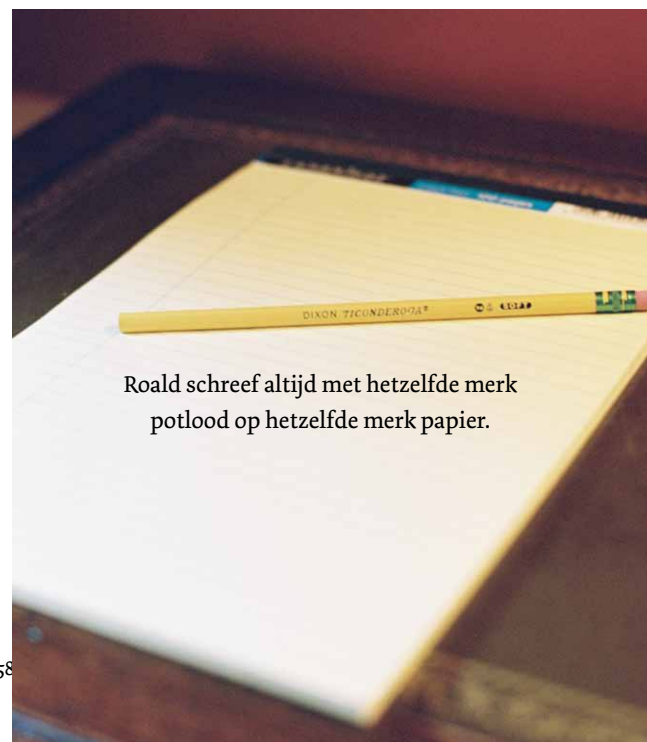

Tip van Roald
eet elke dag net als hij bij de lunch
een bordje Noorse garnalen

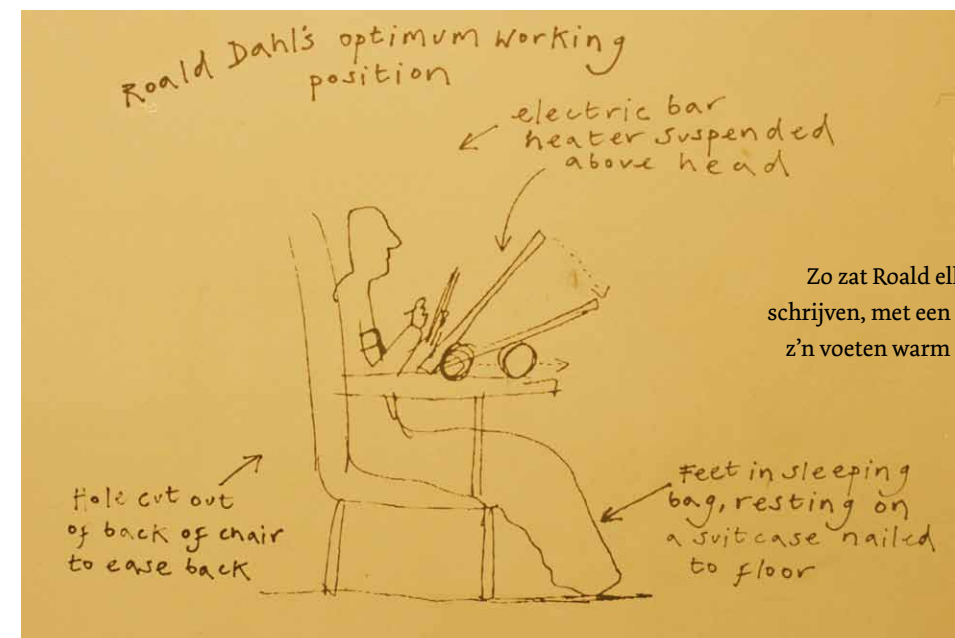

Tip van Roald

Knip ogen, neuzen en monden uit de krant en maak er nieuwe hoofden van. Zo kom je op personages voor je verhaal.

Roald schreef altijd met hetzelfde merk potlood op hetzelfde merk papier.

Zo zat Roald elke dag te schrijven, met een slaapzak om z'n voeten warm te houden.

de stoel was cool
maar zat niet echt
lekker.

Tip van Roald

zorg dat je altijd een schrijfboekje bij je hebt.
Ideeetjes komen altijd op de gekste momenten.
Lila merkte dat toen ze in de stoel van Roald zat.

Een kort verhaal om zelf af te maken!

Plons! Een dik jongetje valt met z'n mobieltje in het ondiepe water van een vijver in het park. "Opa" roept hij die...

Dit magazine is gemaakt ter gelegenheid van de tentoonstelling 'Later word ik kinderboekschrijfster' in de Kunsthal Rotterdam.

Interviews: Lila Shu Kramer
Fotografie: Johan Kramer
Grafisch ontwerper: Maria Nogueira
Drukker: Gráfica Maiadouro
Productie: 100% Halal
Projectleider: Maarten Hoedemaekers
Curator Kunsthal: Eva van Diggelen
Directeur Kunsthal: Emily Ansenk

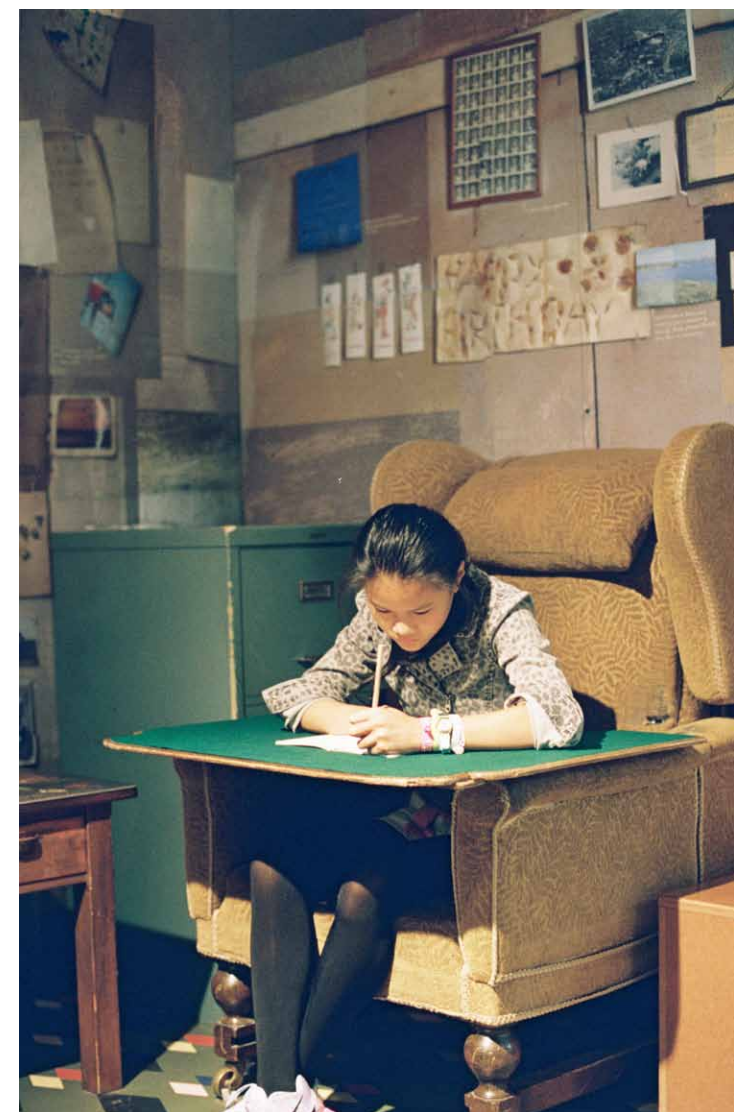
Foto Roald Dahl: Michael Dyer Assoc,
Illustrator Quentin Blake, Design
Bremner & Orr
Foto Annie MG Schmidt: Will Dekker

The Roald Dahl Museum and Story
Centre, Kim Osborne&Isabelle Reynolds,
Great Missenden, Engeland.

Images of Roald Dahl, copyright Jan
Baldwin, courtesy of the Roald Dahl
Museum and Story Centre.

Met dank aan Sharda Fähmel,
Patrick de Bas Dog Post Production,
Fotolab Kiekie Amsterdam.

Schrijf ze!
groetjes van Lila

Een ontdekkingsreis
langs 10 beroemde
schrijfters!

Ken je de woorden
bubbelbilboer, vrotje
en dwergtoerist?

Enne...
wordt je er rijk
van?

Heb je ook last van
hippopotomonstrosesquippedaliofobie?

Wat is jouw
favoriete
schrijfplek?

Hoe zit de stoel
van Roald Dahl?

Hoe train jij
je schrijfspieren?

Schrijf je beter
met speciale
laarzen?

Eten schrijvers veel snoep
tijdens het schrijven?

En nog veel meer...
lees maar!!!

Dit magazine is gemaakt ter gelegenheid van
de gelijknamige tentoonstelling in de Kunsthall
Rotterdam (7 oktober – 6 december 2015).

P.s. Groetjes van Lila!